

**КИЇВСЬКИЙ НАЦОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

**Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДТСУ ISO 9001:2015/ ISO 9001:2015**

Кафедра загальноправових дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. 6 від «27» 02. 2020 р.

Ректор

А.А. Мазаракі

**ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ
ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ /
LEGAL GROUNDWORK
OF FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY**

ПРОГРАМА / COURSE SUMMARY

Київ 2020

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автор: Р.В. Мельниченко, кандидат юридичних наук, адвокат

Програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри загальноправових дисциплін 05.02.2020 р., протокол № 9

Рецензенти: О.В. Олійник

доктор юридичних наук, професор

В.П. Нагребельний

Заступник директора Інституту держави і права
ім. В.М. Корецького НАН України

Член-кореспондент Академії правових наук України

кандидат юридичних наук, професор

Заслужений юрист України

**ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ
ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ /**

**LEGAL GROUNDWORK
OF FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY**

ПРОГРАМА / COURSE SUMMARY

освітній ступінь доктор філософії/ PhD

спеціальності 081 – право / law, 293 – міжнародне право /
international law

ВСТУП

Розвиток економічної безпеки України здійснюється в умовах впливу різного роду небезпек і загроз. Органи публічної адміністрації та суб'єкти господарювання вживають необхідних заходів щодо їх нейтралізації, створюючи відповідну систему забезпечення економічної та фінансової безпеки. Разом з тим, ефективність функціонування зазначеної системи суттєво залежить від наявності професійно підготовлених фахівців та якісного управління такою системою. Одне й інше мають теоретичне підґрунтя, яке формує основи знань щодо організації та управління вказаною системою з позицій її нормативно-правового регулювання. Важливими складовими такого регулювання є досвід розвитку безпекознавства як виду суспільної діяльності як у вітчизняній, так і в іноземній практиці, а також концептуально-методологічні засади його становлення.

Водночас, ефективність організації та управління економічною та фінансовою безпекою в діяльності органів публічної адміністрації безумовно буде залежати від якості імplementованих нормативно-правових актів у процесі забезпечення економічною та фінансовою безпекою. Чітке використання нормативно-правових джерел у означеній сфері дає змогу відшукати оптимальні підходи до захисту суб'єктів господарювання, протидії негативному впливу різного роду дестабілізуючих негативних чинників. Правильні організаційно-правові заходи вжиті органами публічної адміністрації щодо охорони економічної та фінансової складової суб'єктів господарювання створюють передумови до зменшення їх збитків, збереження іміджу і конкурентоспроможності на ринку.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Правове забезпечення фінансової та економічної безпеки» полягає у формуванні у здобувачів об'єктивного уявлення про суть та зміст економічної та фінансової безпеки, їх нормативно-правового регулювання, форм та способів їх правової організації, умінь та практичних навиків забезпечувати економічну та фінансову безпеку відповідно до викликів сьогодення.

Предметом даної дисципліни є розкриття здобувачам сутності економічної та фінансової безпеки, правових засад їх забезпечення, а також системи інституціонального механізму забезпечення економічної та фінансової безпеки.

Основними **завданнями** дисципліни є здобуття здобувачами таких знань як:

- вивчення питань щодо сутності та концептуально-правових засад економічної та фінансової безпеки в Україні;

- ознайомлення здобувачів із існуючою системою органів державної влади та органів місцевого самоврядування, на які покладено завдання щодо забезпечення економічної та фінансової безпеки;
- визначення основних загроз економічній та фінансовій безпеці в Україні;
- вивчення зв'язку глобалізаційних процесів та рівня правового забезпечення економічної та фінансової безпеки.

Результатами вивчення даної дисципліни є опанування здобувачами основних теоретичних засад щодо сутності економічної та фінансової безпеки, а також завдань та функцій державних органів щодо їх забезпечення.

Завдання розкриваються через знання отримані здобувачем в результаті вивчення дисципліни.

В результаті вивчення дисципліни здобувачі повинні *знати*:

- правову суть економічної та фінансової безпеки, їх обумовленість та структуру, проблеми економічної та фінансової безпеки на сучасному етапі розвитку країни;
- мету, завдання, принципи, об'єкти та суб'єкти економічної та фінансової безпеки, основні їх категорії та показники;
- основи формування комплексної системи забезпечення економічної та фінансової безпеки;
- характерні особливості економічної та фінансової безпеки;
- суть загроз економічній та фінансовій безпеці та її індикатори, їх класифікацію та види, суб'єкти та об'єкти загроз;
- співвідношення національних економічно-фінансових інтересів та економічної і фінансової безпеки держави;
- правові аспекти економічної безпеки у фінансовій сфері;
- інституціональний механізм забезпечення економічної та фінансової безпеки;
- шляхи запобігання правопорушенням у сфері економічної та фінансової безпеки;
- способи протидії та нейтралізації загроз у сфері економічної та фінансової безпеки;
- державну політику забезпечення економічної та фінансової безпеки;
- сутність забезпечення економічної та фінансової безпеки недержавним сектором безпеки;
- нормативне регулювання економічної та фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

2. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ

Вивчення дисципліни базується на знаннях, отриманих з дисциплін «Економіка підприємства», «Макроекономіка», «Фінансове право», «Цивільне

право», «Адміністративне право». В свою чергу дисципліна «Правове забезпечення фінансової та економічної безпеки» передусє вивченню таких дисциплін, як «Правове регулювання безпеки підприємницької діяльності», «Організація безпеки підприємницької діяльності».

Програма та робоча програма містить перелік основних питань до кожної теми дисципліни, які, з одного боку, визначають зміст того чи іншого питання, а з другого – вказують на обсяг знань, якими здобувачі мають оволодіти для того, щоб ці знання були оцінені позитивно.

До кожної теми додається перелік основної навчальної літератури для підготовки до семінару, а також деякі додаткові джерела, аби, при необхідності, розширити і поглибити знання з того чи іншого питання.

3. КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ МАЮТЬ ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧІ

Дисципліна «Правове забезпечення фінансової та економічної безпеки», як вибіркова компонента освітньо-наукової програми, забезпечує оволодіння здобувачами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання:

081 «Право»

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК2	Здатність до розуміння загальнонаукових компетентностей, філософсько-світоглядних засад, та сучасних тенденцій, напрямків і закономірностей розвитку вітчизняної науки в умовах глобалізації й інтернаціоналізації	1-8
ЗК6	Здатність визначати, формулювати та розв'язувати проблеми, аналізувати соціально-значущі процеси та приймати обґрунтовані рішення	1-8
ЗК9	Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії держави і права, філософії, економіки та інших суспільно-гуманітарних наук	1-8
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК1	Формування глибинних знань та всебічного уявлення про систему міжнародного права, національну правову систему, правову та економічну політику держави та провідних міжнародних інституцій	1-8
ФК3	Формування всебічного уявлення про історію розвитку та сучасний стан наукових знань у сфері права, спроможність аналізувати, оцінювати та	1, 2, 8

	порівнювати різноманітні теорії, концепції та підходи з предметної сфери наукового дослідження, робити відповідні висновки, надавати пропозиції та рекомендації	
ФК4	Здатність до пошуку, оброблення, аналізу і контекстуалізації значного обсягу наукової інформації з різних джерел, інтерпретація результатів наукових досліджень	1-8
ФК5	Здатність досягати наукових результатів, що переосмислюють наявні та створюють нові цілісні знання відповідно до актуальних проблем права з використанням новітніх методів наукового дослідження, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку	1-8
ФК6	Здатність до виконання оригінальних наукових досліджень в галузі права на високому фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання, з акцентом на актуальних загальнодержавних проблемах з використанням новітніх методів науково пошуку.	1-8
ФК10	Здатність адаптувати іноземний досвід у застосуванні норм права до потреб національної правової системи в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів	1, 2, 8
ФК11	Володіння юридичною, науковою термінологією та юридичною технікою, здатність правильно відтворювати результати професійної діяльності в юридичній та іншій документації	1-8
<i>Програмні результати</i>		
ПР03	Генерування нових ідей (креативність), абстрактне мислення, вміння пристосовуватись до нових умов та ситуацій.	1-8
ПР04	Уміння абстрактно мислити, аналізувати та синтезувати правову інформацію в складних і непередбачуваних умовах.	1-8
ПР05	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, організовувати, планувати, реалізовувати та презентувати наукове дослідження фундаментального та/або прикладного спрямування з проблем у сфері права.	1-8
ПР08	Опанування найважливіших фактів, концепцій, принципів і теорій права; вміння застосовувати ці знання для розв'язання практичних завдань.	1-8
ПР09	Здатність спілкуватися з різними цільовими аудиторіями, використовуючи відповідну лексику, методи, техніки та прийоми.	1-8

ПР10	Опанування підходів до моделювання складних правових процесів, прогнозування їх розвитку в умовах динамічних соціо-економічних перетворень.	1-8
ПР11	Здатність до розробки конкретних пропозицій щодо удосконалення правового механізму у сфері суспільних відносин, з досліджуваного наукового напрямку.	1-8
ПР12	Уміння обґрунтовано і доступно презентувати результати власних наукових досліджень як вимогливій професійній аудиторії, так і широким колам споживачів наукового продукту, безпосереднім суб'єктам правових відносин.	1-8
ПР13	Здатність до письмового й усного представлення наукового та практичного матеріалу та аргументування його результатів.	1-8
ПР15	Здатність розробляти та доступно викладати освітні дисципліни для здобувачів правової освіти, застосовувати новітні освітні методики, психологічні прийоми.	1-8
<i>293 «Міжнародне право»</i>		
ФК11	Здатність узгоджувати цілі окремого суб'єкта міжнародного права з тенденціями світового розвитку, в тому числі у глобальному вимірі.	5
ФК12	Здатність до застосування комплексного системного підходу при проведенні аналізу, оцінюванні та формулюванні обґрунтованих висновків, пропозицій щодо розробки та реалізації зовнішньої політики держави з використанням сучасних методів.	1-8
ФК13	Здатність використовувати норми міжнародного права для забезпечення економічного співробітництва держав, захисту їх національних інтересів, врегулювання торговельних спорів, інвестиційних та інших видів спорів.	5-8
<i>Програмні результати</i>		
ПРН4	Вміння абстрактно мислити, аналізувати та синтезувати юридичну інформацію в складних і непередбачуваних умовах.	1-8
ПРН8	Опанування методик юридичного та більш широкого наукового аналізу для вирішення як фундаментальних, так і прикладних проблем сучасного міжнародного права.	1-8
ПРН14	Здатність діяти у складних та непередбачуваних ситуаціях, адаптуватись до нового середовища у професійній діяльності.	1-8

4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Загальноправові засади економічної та фінансової безпеки

Література:

Основна: 1-3, 6.

Додаткова: 9, 20, 26.

Правова сутність, мета і основні завдання економічної та фінансової безпеки. Об'єкти та суб'єкти економічної та фінансової безпеки. Принципи економічної та фінансової безпеки. Нормативно-правове регулювання економічної та фінансової безпеки. Стратегія економічної та фінансової безпеки. Правові аспекти економіки як комплексні заходи забезпечення економічної безпеки.

Економічна безпека та фінансова безпека держави. Організаційно-Правове забезпечення фінансової та економічної безпеки держави. Правові засади формування комплексної системи забезпечення економічної та фінансової безпеки держави. Юридична відповідальність за порушення законодавства в економічно-фінансовій сфері.

Тема 2. Правові аспекти загроз економічній та фінансовій безпеці

Література:

Основна: 1-3, 5-8.

Додаткова: 10, 13, 16-22.

Правові передумови становлення загроз у сфері економічної та фінансової безпеки. Сутність загроз економічній та фінансовій безпеці, класифікація загроз. Правові засади внутрішніх та зовнішніх загроз, їх види та характеристика. Суб'єкти і об'єкти загроз економічній та фінансовій безпеці. Загрози реалізації конституційних прав людини в економічно-фінансовій сфері, їх причини.

Особливості загроз економічній та фінансовій безпеці держави відповідно до чинного законодавства. Адміністративно-правові бар'єри в економічно-фінансовій сфері.

Тема 3. Національні економічно-фінансові інтереси. Економічна та фінансова безпека

Література:

Основна: 1-3, 4-7.

Додаткова: 15, 26-36.

Національні економічно-фінансові інтереси та їх значення в системі чинного законодавства. Співвідношення національних економічно-фінансових інтересів і економічної та фінансової безпеки.

Структура та класифікація національних економічно-фінансових інтересів. Компетенція органів державної влади щодо реалізації національних економічно-фінансових інтересів.

Тема 4. Державна політика забезпечення економічної та фінансової безпеки

Література:

Основна: 2-6, 8.

Додаткова: 10, 12-15, 30-36.

Поняття інституціонального механізму забезпечення економічної та фінансової безпеки. Інституціональні пріоритети забезпечення економічної та фінансової безпеки.

Державні та недержавні суб'єкти, що впливають на процес формування та реалізацію політики економічної та фінансової безпеки. Правові аспекти реалізації політики економічної та фінансової безпеки. Регуляторна політика у сфері економічної та фінансової безпеки.

Тема 5. Міжнародна система забезпечення фінансової та економічної безпеки.

Література:

Основна: 4-6

Додаткова: 24, 26, 36

Вплив геоекономічних чинників на економічну безпеку держави в умовах глобалізації. Міжнародна практика інституційної інфраструктури реалізації політики забезпечення економічної безпеки. Міжнародна практика застосування фінансових механізмів захисту внутрішнього ринку. Міжнародна інституційна система забезпечення фінансової та економічної безпеки (МВФ, Світовий банк, ЄБРР, МБРР). Рекомендації ОЕСР щодо забезпечення державами фінансової та економічної безпеки.

Тенденції розвитку міжнародного фінансового співробітництва. Розвиток міжнародного співробітництва у сфері залучення технічної допомоги. Співробітництво України в рамках Європейського інструменту сусідства й партнерства. Підвищення міжнародних кредитних рейтингів України як чинник зміцнення її міжнародної конкурентоспроможності. Стратегія діяльності міжнародних фінансових організацій у період соціально-економічної кризи.

Міжнародні фінансові інституції у сфері протидії корупції: Міжнародна група з протидії відмиванню брудних грошей (FATF), Європейський офіс з питань боротьби з шахрайством (OLAF), Європейські партнери проти корупції (EPAC), Глобальна організація проти корупції (GOPAC), Міжнародна група з питань боротьби з корупцією (IGAC).

Тема 6. Система та структура органів державної влади у сфері економічної та фінансової безпеки держави

Література:

Основна: 1-3, 6-8.

Додаткова: 9-15, 20-30.

Нормативно-правове регулювання діяльності органів державної влади у

сфері економічної та фінансової безпеки. Організаційно-структурне забезпечення в системі економічної та фінансової безпеки держави. Повноваження Президента України як гаранта економічної та фінансової безпеки. Функції Верховної Ради України в сфері економічної та фінансової безпеки. Питання економічної та фінансової безпеки в діяльності Кабінету Міністрів України.

Система та структура центральних органів виконавчої влади у сфері економічної та фінансової безпеки. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України та Міністерство фінансів України як основні органи щодо питання забезпечення економічної та фінансової безпеки. Державна фіскальна служба України, Державна служба фінансового моніторингу України, Державна аудиторська служба України, Національний банк України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Антимонопольний комітет України як органи безпосереднього забезпечення економічної та фінансової безпеки.

Тема 7. Недержавний сектор безпеки як суб'єкт забезпечення економічної та фінансової безпеки

Література:

Основна: 1-8.

Додаткова: 15, 23, 25, 29, 35.

Правове регулювання недержавної системи забезпечення економічної та фінансової безпеки. Характерні особливості забезпечення економічної та фінансової безпеки недержавним сектором безпеки. Мета, завдання та функції недержавного сектору безпеки. Принципи забезпечення економічної та фінансової безпеки недержавним сектором безпеки. Державна політика з питань функціонування недержавного сектору безпеки.

Приватні охоронні підприємства та служби безпеки суб'єктів господарювання у системі економічної та фінансової безпеки. Питання економічної та фінансової безпеки в діяльності детективних структур, інформаційних служб, приватних виконавців судових рішень, аналітичних та консультаційних центрів.

Тема 8. Правові засади економічної та фінансової безпеки підприємства

Література:

Основна: 1-2, 4-7.

Додаткова: 11, 19, 27-35.

Поняття та напрями економічної та фінансової безпеки підприємства. Мета, завдання та принципи економічної та фінансової безпеки підприємства. Нормативно-правове регулювання економічної та фінансової безпеки підприємства. Локальні правові акти підприємства з питань економічної та фінансової безпеки.

Внутрішні та зовнішні загрози економічної та фінансової безпеки підприємства. Правові заходи протидії та нейтралізації загроз економічної та фінансової безпеки підприємства.

Список рекомендованих джерел

Основний:

1. Адміністративне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за заг. ред. Т.О.Коломоєць. – вид. 3-ге, змін. і допов. – Київ : Істина, 2015. – 527 с. ;
2. Фінансове право України: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ю. О. Костенко. – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 240с.;
3. Радзівіл К. С. Поняття та зміст фінансової безпеки держави / К. С. Радзівіл // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 5. – С. 94–97;
4. Економічна безпека як прояв національних економічних інтересів України / Т. А. Феджотова, Е. Е. Дмитренко // Економічний часопис - XXI. — Київ, 2012. — № 3-4. — С. 6-8.;
5. Економічна безпека України в умовах глобалізаційних викликів: монографія / за ред. А.А.Мазаракі; авт.: [А.А.Мазаракі, О.П.Корольчук, Т.М. Мельник та ін.]. — Київ: КНТЕУ, 2010. — 718с.;
6. Єрмошенко М.М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення. – К.: КНТЕУ, 2001. - 309 С.;
7. Крегул Ю.І., Банк Р.О. Організаційно-правові засади безпеки підприємницької діяльності (в таблицях і схемах) : навч. посіб. / Ю. І. Крегул, Р. О. Банк. –К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 216 с.
8. Правові засади державного регулювання економікою України : навч. посіб. / [Ю.І. Крегул, Р.О. Банк, О. В. Сердюченко та ін.]; за ред. Ю.І. Крегула. –К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 664 с.;

Додатковий:

9. Банк Р. О. Безпека підприємницької діяльності як об'єкт адміністративно-правового забезпечення / Р. О. Банк // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України : Серія «Право». – 2012. – Вип.173. – Ч. 2. – С. 264 – 272.
10. Банк Р. О. Щодо питання забезпечення безпеки підприємницької діяльності органами центральної виконавчої влади України / Р. О. Банк // Юридична Україна – 2013. – № 3. – С. 106 – 111.
11. Банк Р. О., Сердюченко О. В. Сучасна парадигма безпеки підприємництва: адміністративно-правовий аспект/ Р. О. Банк, Сердюченко О.В. // Адміністративне право і процес. – 2015. – № 1 (11). – С. 73– 79
12. Зубок М.І., Зубок Р.М. Безпека підприємницької діяльності. Нормативно-правові документи комерційного підприємництва, банку. – К.: Істина, 2004. -144с.

13. Зубок М.І., Зубок Р.М. Безпека підприємницької діяльності. Нормативно-правові документи комерційного підприємництва, банку. – К.: Істина, 2004. -144с.
14. Зубок М. І., Ніколаєва Л.В. Організаційно-правові основи безпеки банківської діяльності в Україні : навч. посіб. [для студ. вищихнавч. закл.] / М. І. Зубок, Л. В. Ніколаєва. – [2-е вид., доп.]. – К. :Істина, 2009. – 84 с.
15. Крегул Ю.І., Зубок М.І., Банк Р.О Комерційна розвідка та внутрішня безпека на підприємстві : навч. посіб. / [Ю. І. Крегул, М. І. Зубок, Р. О. Банк]; за ред. Ю. І. Крегула. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 176 с.
16. Крегул Ю.І., Зубок М.І. Правове регулювання безпеки підприємницької діяльності: навч. посібник. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 216с.
17. Ліпкан В.А. Адміністративно-правове регулювання національної безпеки України: [монографія] / В.А. Ліпкан ; Київ. нац. ун-т внутріш. справ. – К. : Текст, 2008. – 440 с;
18. Дмитренко Е. С. Юридична відповідальність суб'єктів фінансового права у механізмі правового забезпечення фінансової безпеки України : [монографія] / Дмитренко Е. С. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 592 с;
19. Нижник Н.Р. Національна безпека України (методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку) : навч. посіб. / Н.Р. Нижник, Г.П. Ситник, В.Т. Білоус. – К. : Преса України, 2000. – 304 с.;
20. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. / І. П. Отенко, Г. А. Іващенко, Д. К. Воронков. — Харків : ХНЕУ, 2012. — 252 с.;
21. Економічна безпека держави: Збірник нормативно-правових актів України / Уклад.: Т.Т.Ковальчук,З.С.Варналій,В.В.Фещенко та ін.— К. : Міжвідомча комісія з питань фінансової безпеки, 2001. — 106с.
22. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. / І. П. Отенко, Г. А. Іващенко, Д. К. Воронков. — Харків : ХНЕУ, 2012. — 252 с.;
23. Пастернак-Таранущенко Г. Історія виникнення та розвитку науки про економічну безпеку / Г.Пастернак-Таранущенко // Актуал. проблеми економіки. – 2002. – №4. – С. 2–7;
24. Пастернак-Таранущенко Г. Філософські засади забезпечення економічної безпеки держави (з викладенням основ філософії екосистейту) : [електронний ресурс] / Г. Пастернак-Таранущенко. – Режим доступу : www.niisp.gov.ua/vydanna/panorama/issue.php?s=prnb5&issue=2001_1-2;
25. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту : [монографія] / за заг. ред. В.Б. Аверянова. – К. : Наук. думка, 2007. – 587 с.;
26. Варналій З. Економічна безпека : [навч. посібник] / З. Варналій ; [за ред. З. С. Варналія]. – К. : Знання, 2009. – 647 с.
27. Реформування державного управління в Україні: проблеми і перспективи / наук. кер. В.В. Цветков. – К. : Оріяни, 1998. – 364 с.;
28. Цимбалюк В.С. Інформаційна безпека підприємницької діяльності: визначення сутності та змісту поняття за умов входження України до

- інформаційного суспільства (глобальної кіберцивілізації) / В.С. Цимбалюк // Підприємництво, держава, право. – 2004. – №3. – С. 88–91;
29. Цимбалюк В.С. Окремі питання щодо визначення категорії “інформаційна безпека” у нормативно-правовому аспекті / В.С. Цимбалюк // Правове, норматив. та метролог. забезпечення системи захисту інформ. в Україні. – 2004. – №8. – С. 30-33;
30. Шлемко В.Т., Бінько І.Ф. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення. – К.: НІДС, 1997. – 144 с.;
31. Экономический и юридический словарь / под ред. А.Н. Азрилияна. – М.: Ин-тновой экономики, 2004. – 1085 с.;
32. Національна безпека: макроекономічний контекст [Текст] / М. М. Свердан // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. — Київ, 2013. — № 1 (20). — С. 82-87;
33. Плисецкий Д. Е. Экономическая безопасность России в современном мире: валютно-финансовый аспект: дис. канд. экон. наук: 08.00.14 / Плисецкий Дмитрий Евгеньевич. – М., 2004. – 204 с.;
34. Фінансове право: підручник / Алісов Є.О., Воронова Л.К., Кадькаленко С.Т. та ін. – Х. : Консум, 2008. – 496 с.;
35. Фінансова безпека зовнішньоекономічної діяльності підприємства / В. О. Васюренко, Н. В. Синюгіна // Економіка Розвитку. — Харків : ХНЕУ, 2012. — № 3 (63). — С. 60-64;
36. Яценко Н. Регіональна економічна безпека у контексті національної економічної безпеки / Н.Яценко // Актуал.проблеми економіки.–2002.–№2.–С. 3–6.

Нормативно-правові акти:

37. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96 // Відомості Верховної Ради України – 1996. – № 30. – ст. 141.
38. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 1971. – № 50. – ст. 375 (із змін. і доп.).
39. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51. – ст. 1122.
40. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 40-44. – ст. 356.
41. Господарський Кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18; № 19-20; № 21-22. – ст. 144.
42. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657 // Відомості Верховної Ради України – 1992. – № 48. – ст. 650.
43. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 р. № 222 VIII із змін.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/222-19>

44. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України від 23.09.1997 р. № 539/97 // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 49. – ст. 299.

45. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. № 3855 // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 16. – ст. 93. (із змінами і доп.).

46. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – ст. 256. (із змінами).

47. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 р. № 2782 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 1. – ст. 1.

48. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792 // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – ст. 64. (із змінами).

49. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121 // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5-6. – ст. 30. (із змінами).

50. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. № 580-VIII із змін.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

51. Закон України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 р. № 1697-VII із змін.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>

52. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. № 2229 // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – ст. 382. (із змінами і доп.).

53. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 р. № 1160-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 9. – ст. 79.

54. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.01.2001 р. № 2210-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 12. – ст. 64.

55. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 7.06.1996 р. № 236/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 36. – ст. 164.

56. Про охоронну діяльність: Закон України від 22.03.2012 р. № 4616 // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 30. – ст. 260.

57. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 29. – ст. 389.

58. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – ст. 314. (із змінами і доп.).

59. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 34. – ст. 481.

60. Хартія економічних прав та обов'язків держав від 12.12.1974 р. //Организация Объединенных Наций. Сборник документов, М., Наука, 1981 год.

Інтернет ресурси:

61. <http://www.rada.gov.ua/> – Верховна Рада України;
62. <http://www.kmu.gov.ua/> – Кабінет Міністрів України;
63. <http://me.kmu.gov.ua/> – Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України;
64. www.minfin.gov.ua – Міністерство фінансів України;
65. <http://sfs.gov.ua/> – Державна фіскальна служба України;
66. <http://www.drs.gov.ua/> – Державна регуляторна служба України;
67. <http://www.sdfm.gov.ua/> – Державна служба фінансового моніторингу;
68. <http://www.dkrs.gov.ua> – Державна аудиторська служба України;
69. <http://www.amc.gov.ua/> – Антимонопольний комітет України;
70. <https://www.bank.gov.ua/> – Національний банк України;
71. <http://www.nssmc.gov.ua/> – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
72. <http://www.nfp.gov.ua/> – Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.